

Wonen in Amsterdam 2021 Leefbaarheid

Januari 2022

In 2021 geven Amsterdammers gemiddeld een 7,6 aan hun buurt. Deze buurttevredenheid is afgelopen jaren stabiel. Duidelijke uitzondering in 2021 zijn echter de wijken in stadsdeel Centrum waar bewoners tevredener zijn geworden. In deze trendbreuk is duidelijk het effect van corona zichtbaar: het aantal bezoekers is sterk afgenomen en aan bezoekers en toerisme gerelateerde overlast is er duidelijk verminderd.

De tevredenheid met de woonomgeving is niet gelijkmatig verdeeld. Zo scoort buurttevredenheid in de meeste wijken in Nieuw-West onder het stedelijk gemiddelde. Dit geldt in veel van deze wijken ook voor veiligheid en sociale cohesie, scores die sterk aan het buurttevredenheidscijfer zijn gerelateerd. De vervuiling van de openbare ruimte is in de hele stad, al langer, een bron van overlast. Maar ten opzichte van 2019 wordt in meer dan de helft van de wijken significant meer overlast ervaren. Dit terwijl het schoonhouden van die openbare ruimte in de beleving van bewoners op ongeveer hetzelfde niveau is als voorgaande jaren.

Sinds 2001 worden in het tweejaarlijkse onderzoek 'Wonen in Amsterdam' (WiA) leefbaarheidsvragen opgenomen. Afgeleid van de Lemon-leefbaarheidsmonitor wordt leefbaarheid in Amsterdam beschouwd als een combinatie van schoon, heel, veilig en prettig samenleven.

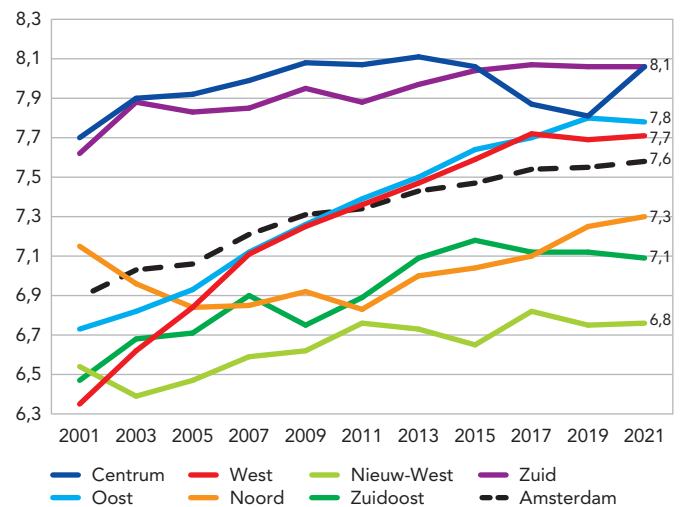
In deze factsheet wordt eerst kort ingegaan op de buurttevredenheid per stadsdeel en de buurttevredenheid in de 22 gebieden van het gebiedsgericht werken. Vervolgens wordt voor een aantal indicatoren ingezoomd op het schaalniveau van de 'WiA-wijken', bestaande uit wijken zoals Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) die heeft gedefinieerd, of combinaties of splitsingen daarvan. In deze factsheet wordt voor de leesbaarheid voor 'WiA-wijk' de term 'wijk' gebruikt. Zie voor meer informatie de paragraaf 'Achtergrond'. Tot slot wordt nader ingegaan op drie ontwikkelingen die uit de huidige WiA cijfers naar voren komen. In deze factsheet wordt over verschillende meetjaren alleen gerapporteerd als deze ontwikkelingen statistisch significant zijn. Zie voor meer informatie de paragraaf 'Achtergrond'.

Buurttevredenheid

Stadsdelen

Amsterdammers geven in 2021 de eigen buurt gemiddeld een rapportcijfer 7,6. De waardering is met 0,1 punt toegenomen ten opzichte van de jaren ervoor. Deze verandering is (vrijwel) volledig toe te schrijven aan een gestegen waardering van de bewoners van stadsdeel Centrum. Deze bewoners geven in 2021 gemiddeld een 8,1 voor de buurt. Dit is 0,2 punt meer dan in 2019. Centrubewoners geven in 2021 een zelfde (hoge) waardering als zes jaar geleden. In de overige stadsdelen is de waardering van de buurt tussen 2019 en 2021 niet (significant) veranderd. Net als in 2019 geven in 2021 bewoners van Zuid, Oost en West hun buurt een hogere en bewoners van Noord, Zuidoost en Nieuw-West een lagere waardering dan het gemiddelde van Amsterdam.

Figuur 1 Tevredenheid met eigen buurt stadsdelen, 2001-2021

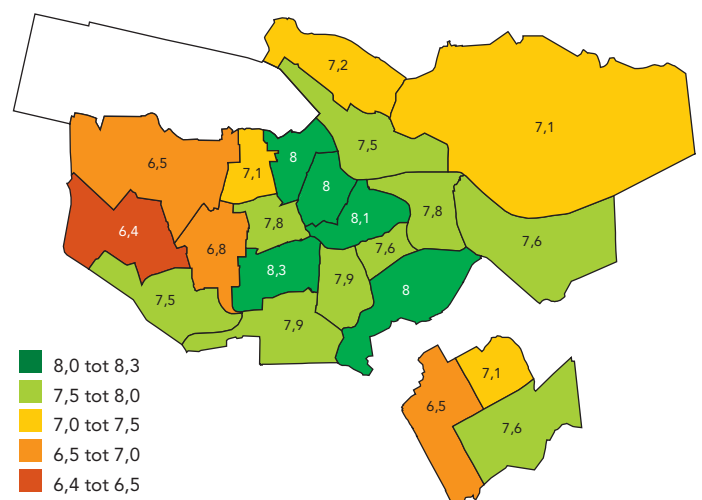

22 gebieden

Amsterdam kent een gebiedsindeling die gebruikt wordt in het zogenaamde gebiedsgericht werken van de gemeentelijke organisatie. Het gebiedsgericht werken gaat uit van 22 gebieden. Bewoners in vier van deze gebieden waarderen hun buurt met een gemiddeld rapportcijfer dat onder een 7 ligt. Dit zijn Osdorp (6,4); Geuzenveld, Slotermeer, Sloterdijken (6,5) en Slotervaart (6,8) in stadsdeel Nieuw-West en Bijlmer-Centrum (6,5) in stadsdeel Zuidoost. In Osdorp (-0,2 punt) en Bijlmer-Centrum (-0,3 punt) is de afgelopen twee jaar (2019-2021) de tevredenheid afgenomen. Ook bewoners van Oud-Oost zijn de afgelopen twee jaar de eigen buurt minder gaan waarderen. Hoewel de waardering op het stedelijke gemiddelde (7,6) ligt, is hier het gemiddelde rapportcijfer met 0,2 punt gedaald. In de twee gebieden in stadsdeel Centrum is de buurtwaardering tussen 2019 en 2021 juist gestegen (met 0,2 punt en 0,3 punt). Bewoners van zowel Centrum-West (8,0) als Centrum-Oost (8,1) geven in 2021 hun buurt een cijfer 'goed'. Bewoners in twee andere gebieden, IJburg, Zeeburger-eiland en Gaasperdam, Driemond, zijn hun buurt ook beter gaan waarderen (+0,3 en +0,2). Zij geven in 2021 een cijfer dat gelijk ligt aan het stedelijk gemiddelde (7,6).

Over het algemeen oordelen bewoners die kortgeleden (korter dan 2,5 jaar geleden) in hun woning zijn komen

Figuur 2 Tevredenheid met eigen buurt 2021, 22 gebieden

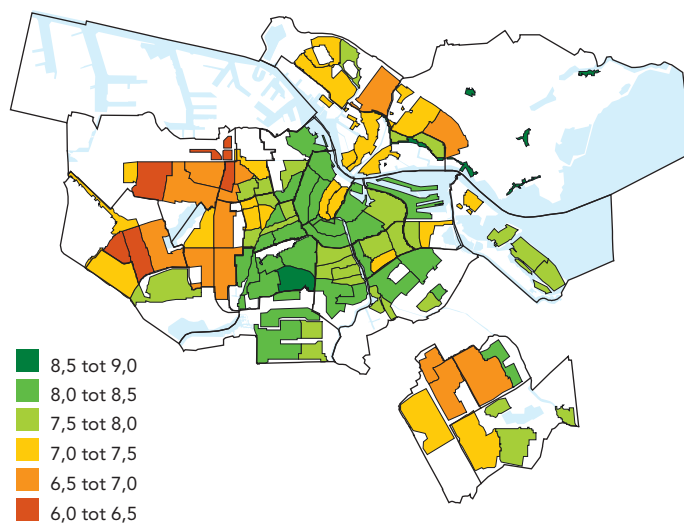
wonen iets (+0,2 punt) positiever over de buurt dan de bewoners die er langer wonen. In de meeste gebieden is dit beeld zichtbaar. In De Pijp, Rivierenbuurt, Oud-West, De Baarsjes en Westerpark is dit verschil het grootst. In Bijlmer Centrum; Bijlmer Oost; Geuzenveld, Slotermeer, Sloterdijken en Watergraafsmeer zijn de bewoners die er langere tijd wonen juist tevredener dan de nieuwkomers.

Wijken

De meeste wijken waar de bewoners hun buurt lager waarderen dan het stedelijk gemiddelde oordeel liggen in Nieuw-West. In De Punt in Nieuw-West geven bewoners het laagste cijfer (6,1). Ook Osdorp-Midden (6,4) en Geuzenveld (6,3) in Nieuw-West en De Kolenkit Noord (6,2) in West behoren tot de wijken met een lage waardering. De wijken met een iets hogere maar eveneens onder gemiddelde waardering liggen aan de Sloterplas. Maar ook drie wijken in Zuidoost, Venserpolder; Bijlmer Centrum en Bijlmer Oost, twee wijken in West, De Kolenkit Zuid en Bosleeuw en twee wijken in Noord, Waterlandpleinbuurt en Banne Buiksloot, behoren tot deze groep wijken met een lager dan gemiddelde score.

De bewoners van Waterland/Nieuwendammerdijk en Buiksloterdijk (8,9) en de Apollobuurt (8,5) geven de hoogste waardering aan hun buurt. Andere wijken waar bewoners hun buurt hoog waarderen (tussen 8 en 8,5) liggen vooral in de stadsdelen Zuid en Centrum, in West ten oosten van de Kostverlorenvaart en in verschillende delen van Oost (Frankendael, Middenmeer, Weesperzijde

Figuur 3 Tevredenheid met eigen buurt, 2021

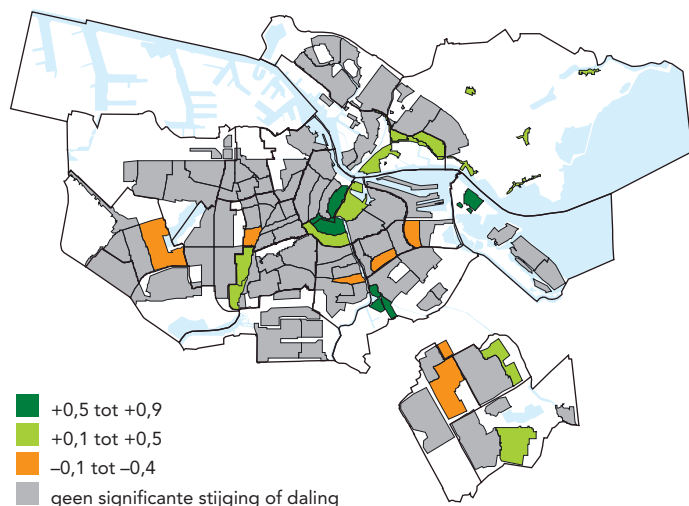

en Oostelijk Havengebied). G-buurt Oost/Kantershof in Zuidoost behoort ook tot deze groep hoog gewaardeerde wijken.

Ontwikkeling wijken 2019-2021

Er is een duidelijke groei van de buurtwaardering door de bewoners van een aantal wijken in stadsdeel Centrum. Vooral Burgwallen-Oude Zijde valt op. De afgelopen jaren beoordeelden bewoners hier hun buurt minder positief dan het stedelijk gemiddelde. In 2021 is het cijfer met bijna een heel rapportcijferpunt (+0,9) gestegen naar iets onder (7,3) het stedelijke gemiddelde. Ook de waardering in Grachtengordel-Zuid (+0,6; 8,4), Nieuwmarkt/Lastage (+0,6; 8,1) en De Weteringschans (+0,3; 8,3) is gestegen, maar was al hoog. De sterke groei van waardering van de eigen buurt in wijken in Centrum kan niet los wordt gezien van de gevolgen die corona heeft gehad op het gebruik van

Figuur 4 Tevredenheid met eigen buurt, 2019-2021

de stad. Uit een onderzoek van OIS¹ tijdens de lockdown blijkt dat de ontevredenheid in dit deel van de stad over de toegenomen drukte van verkeer en bezoekers en het toegenomen vliegverkeer in de eerste maanden van de coronacrisis plaats heeft gemaakt voor een gevoel dat de stad weer voor de Amsterdammers was. Dit heeft geleid tot (her)waardering van de buurt.

Een verbetering van de buurttevredenheid is ook te zien in twee wijken buiten stadsdeel Centrum: Hoofddorppleinbuurt (+0,2; 8,3) en Waterland/ Nieuwendammerdijk en Buiksloterdijk (+0,4; 8,9). Zeeburgereiland/Nieuwe Diep en De Omval/Overamstel zijn wijken waar de afgelopen jaren veel nieuwbouw is toegevoegd en dus ook nieuwe bewoners zijn komen wonen. Hier is de waardering met meer dan een half punt (+0,6) gestegen naar rond het Amsterdamse gemiddelde.

In vier wijken, Transvaalbuurt (-0,4; 7,2), Indische Buurt-West (-0,2; 7,8), IJselbuurt (-0,3; 7,7) en Westindische buurt (-0,3; 7,7), gelegen rondom het centrum geven bewoners hun buurt een significant lagere waardering dan twee jaar geleden. Het zijn buurten die in voorgaande jaren in korte tijd steeds beter werden gewaardeerd maar in 2021 terugvielen op of net onder het gemiddelde niveau van Amsterdam. Osdorp-Oost (-0,4; 6,5) en Bijlmer-Centrum (-0,4; 6,5) scoren al lang duidelijk lager dan het Amsterdamse gemiddelde. In 2021 is dit verschil in waardering met Amsterdam nog iets groter geworden.

1 OIS en Universiteit van Amsterdam. *Thuisblijven in de stad in tijden van corona*. Amsterdam, 2020.

Ervaren overlast

De ervaren overlast van vervuiling is in de jaren 2019-2021 sterk toegenomen (daling half punt), terwijl er in de twee jaar daarvoor ook al een toename van deze overlast was. Vervuiling is voor de bewoners de grootste bron van overlast. Een lichte stijging van de overlast doet zich voor bij 'criminaliteit'. Overlast van burens is ook toegenomen, wat

te maken kan hebben met gedwongen thuis zijn door de corona-pandemie. Minder overlast van horeca is op dezelfde manier te verklaren. De ervaren overlast van verkeer (lawaai en drukte) is in de jaren 2019-2021 niet veranderd, terwijl in de jaren daarvoor een toename te zien was.

Figuur 5 Overlast naar bron in Amsterdam als geheel, 2001-2021

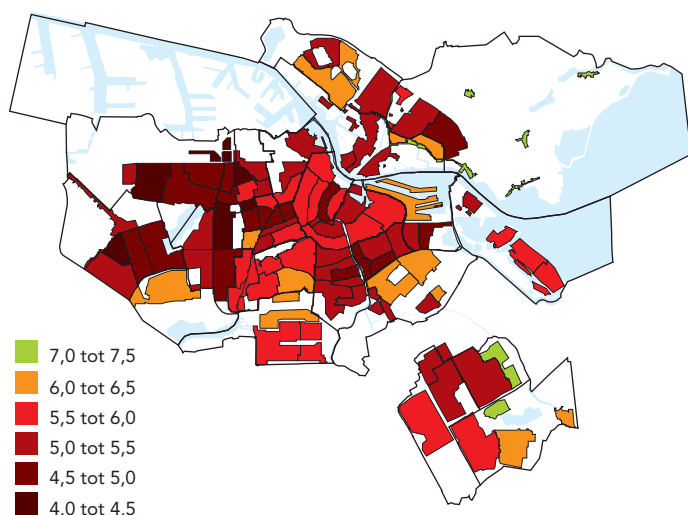
	2001	2013	2015	2017	2019	2021	ontwikkeling 2019-2021
Vervuiling	5,7	6,2	6,2	6,2	5,9	5,4	-0,5
Criminaliteit	6,2	6,5	6,6	6,7	6,7	6,7	-0,1
Parkeren	*	6,8	6,7	6,6	6,7	6,7	0,0
Verkeerslawaai	*	7,0	6,9	6,8	6,6	6,6	0,0
Verkeersdrukke	*	7,1	7,0	6,9	6,7	6,8	0,0
Horeca	7,7	7,9	7,8	7,6	7,6	7,8	0,2
Burens	6,8	7,3	7,3	7,3	7,3	7,1	-0,2
Andere mensen in de buurt	*	7,0	7,0	6,9	7,0	7,0	-0,0

Toelichting: De scores zijn afgerond op één decimaal; het kan daardoor voorkomen dat de scores tussen twee jaar verschillen, maar dat het verschil minder is dan 0,05 punt en de ontwikkeling 2019-2021 op 0,0 staat (verkeersdrukke); het kan ook voorkomen dat er een verschil is van 0,05 of meer waardoor de ontwikkeling op 0,1 komt te staan, maar dat de cijfers tussen twee jaren gelijk blijven (criminaliteit). Gearceerde cijfers betekenen dat de ontwikkeling statistisch significant is ten opzichte van de vorige meting. In de jaren 2013-2017 was er bij de variabele overlast van 'andere mensen in de buurt' een verschil in formulering: overlast van 'andere groepen mensen'.

Schoon en Heel

De overlast van vervuiling is wederom sterk toegenomen. Stedelijk daalde de score tussen 2017 en 2019 voor de overlast van vervuiling al van een 6,2 naar een 5,9. De score zakt nu nog verder door naar gemiddeld een 5,4 (-0,5).

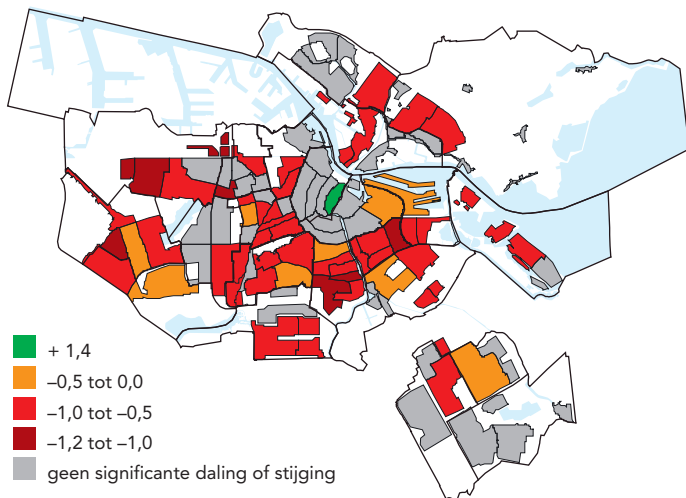
Figuur 6 Ervaren overlast door vervuiling, 2021

Ondanks de gestegen overlast is het schoonhouden van de openbare ruimte in de beleving van bewoners op ongeveer hetzelfde niveau gebleven: in 2021 geven Amsterdammers gemiddeld een rapportcijfer 6,3 voor het schoonhouden van straten en stoepen. In 2019 gaf men hiervoor gemiddeld een 6,5.

Slechts 18 van de 91 wijken in Amsterdam scoren op het rapportcijfer 'overlast van vervuiling' hoger dan een 6. In 2019 gaven bewoners van 38 wijken gemiddeld een voldoende. In 2019 waren er in vijf wijken scores lager dan een 5,0, in 2021 zijn dat er 16. Hiervan liggen er zeven in stadsdeel West en zes in stadsdeel Nieuw-West, maar ook in de stadsdelen Zuid, Noord en Centrum zijn dergelijke lage scores te vinden. De laagste scores worden in 2021 gegeven in de wijken De Punt (4,1), Geuzenveld (4,2) en Overtoomse Veld (4,2). Scores boven de 7 zijn alleen te vinden in landelijk Noord en de Nieuwendammerdijk en Buiksloterdijk en in Zuidoost: Nellestein en G-buurt Oost/Kantershof.

Figuur 7 Ervaren overlast door vervuiling, 2019-2021*

* toename (groen) betekent een verbetering van het rapportcijfer, dus een afname van de ervaren overlast.

De toename van de overlast door vervuiling doet zich in maar liefst 53 wijken voor. Deze toename is niet egaal over de stad verspreid. In de stadsdelen Zuid en Oost is de toename van deze overlast in vrijwel alle wijken waar te nemen. In West en Nieuw-West is dat in ruim de helft van de wijken het geval, maar daar lagen de scores in 2019 al lager dan het Amsterdams gemiddelde. In stadsdeel Noord is de daling bij vijf van de twaalf wijken te zien en in Zuidoost bij twee wijken. Centrum is het stadsdeel met de minst slechte ontwikkeling op overlast door vervuiling. Alleen in de wijk Oostelijke Eilanden/Kadijken steeg de overlast (-0,4: 6,0). Stadsdeel Centrum is overigens de enige Amsterdamse wijk met een afgenomen overlastscore. Het betreft Burgwallen-Oude Zijde, de score steeg met 1,4 punt maar bleef onder de 6 (+ 1,4: 5,6).

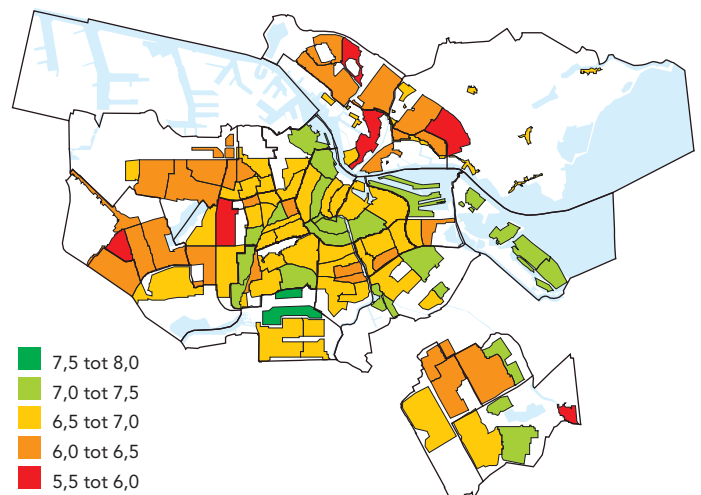
Onderhoud straten en stoepen

In 2021 gaven bewoners van zes van de 91 wijken gemiddeld een score lager dan een 6 voor het onderhoud van straten en stoepen. In 2019 waren dat er drie. De wijken De Punt in Nieuw-West en Driemond in Zuidoost scoren het laagst met beide een 5,6. Andere wijken die laag scoren zijn Oostzanerwerf/Kadoelen (5,7), Volewijk (5,9) en Waterlandpleinbuurt (5,9) in stadsdeel Noord en Overtoomse Veld (5,9) in Nieuw-West. De wijk met het beste cijfer voor het onderhoud van de straten stoepen is Zuidas/Prinses Irenebuurt met een 7,5. Ook de drie wijken IJburg-Zuid en -West en Zeeburgereiland/Nieuwe Diep halen hoge cijfers, net zoals Omval/Overamstel, alle in stadsdeel Oost.

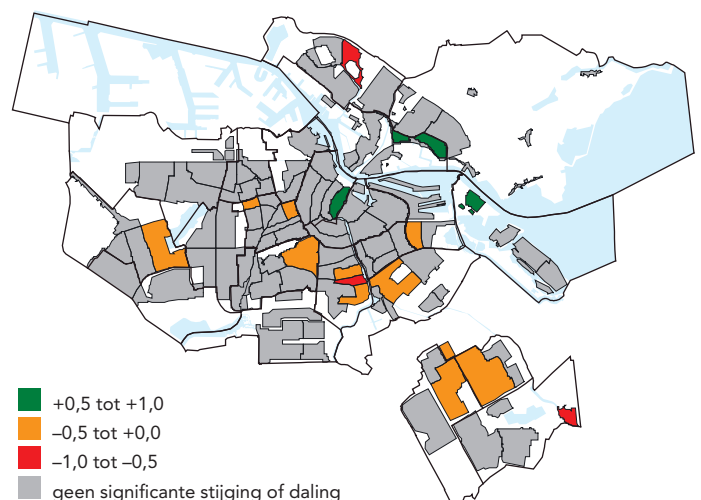
Op stedelijk niveau is er sprake van een lichte daling in het oordeel over de staat van het onderhoud van straten en stoepen (-0,1). Op stadsdeelniveau is er in stadsdeel Zuid en in stadsdeel Zuidoost sprake van een daling (beide -0,2). De wijk met de sterkste daling is Oostzanerwerf/Kadoelen in Noord, deze wijk daalt van een 6,7 naar een 5,7 (-1,0). Andere sterke dalers zijn Driemond (-0,8: 5,6) in Zuidoost en IJselbuurt (-0,8: 6,2) in Zuid. Vier van de 13 wijken waar het oordeel over de staat van het onderhoud van straten en stoepen daalt, liggen in stadsdeel Zuid. Maar ook in de andere stadsdelen, met uitzondering van stadsdeel Centrum, zijn dalers te vinden.

Er zijn drie wijken met een gestegen waardering voor onderhoud van straten en stoepen, Zeeburgereiland/Nieuwe Diep (+0,7; 7,4) in Oost en Burgwallen-Oude Zijde (+0,9; 6,9) in stadsdeel Centrum en de combinatie van Tuindorp Nieuwendam/Tuindorp Buiksloot (+0,6; 6,3) in Noord. In deze twee tuindorpen betekent dit een herstel na de daling van de score in 2019.

Figuur 8 Oordeel onderhoud straten en stoepen, 2021

Figuur 9 Oordeel onderhoud straten en stoepen, 2019-2021

Veiligheid

Veiligheid 's avonds

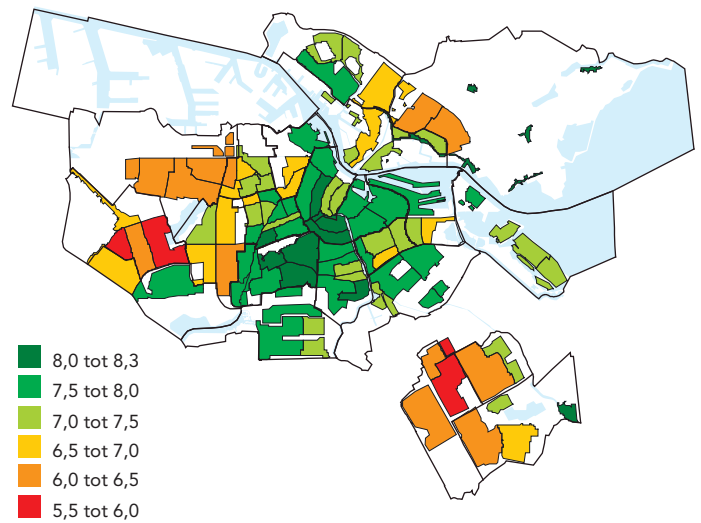
Veiligheid is een indicator die sterk samenhangt met het totaaloordeel over de buurttevredenheid in een wijk. Veiligheid is gemeten met de vraag 'Hoe veilig voelt u zich in uw buurt, 's avonds?'. De gemiddelde waardering voor veiligheid in de buurt tijdens de avond is een 7,2. Vijftien wijken scoren onder een 6,5. Met uitzondering van De Kolenkit Noord (6,1) in stadsdeel West, liggen al deze wijken in de stadsdelen Nieuw-West, Zuidoost en Noord. Bewoners van Osdorp-Oost (5,8) en De Punt (5,9) in Osdorp en van Bijlmer Centrum (5,9) geven het laagste cijfer. Osdorp-Oost (-0,5; 5,8) en Bijlmer Oost (-0,4; 6,1) zijn wijken waar het veiligheidsgevoel al langer relatief laag was maar waar de score ten opzichte van 2019 verder is gedaald. Delen van stadsdeel Centrum, de dorpen en dijken in Noord en Zuidoost (Driemond) en wijken in Oud Zuid scoren van oudsher hoog op veiligheid. Rond het gemiddelde van de stad liggen vooral wijken in de stadsdelen West en Oost. In drie wijken is het gevoel voor veiligheid tussen 2019 en 2021 significant toegenomen naar een niveau dat boven het stedelijk gemiddelde ligt. Dit zijn Grachtengordel-Zuid (+0,5; 8,1), Geuzenbuurt (+0,4; 7,8) in West en Zeeburgereiland/Nieuwe Diep (+0,6; 7,6) in Oost.

Overlast door criminaliteit

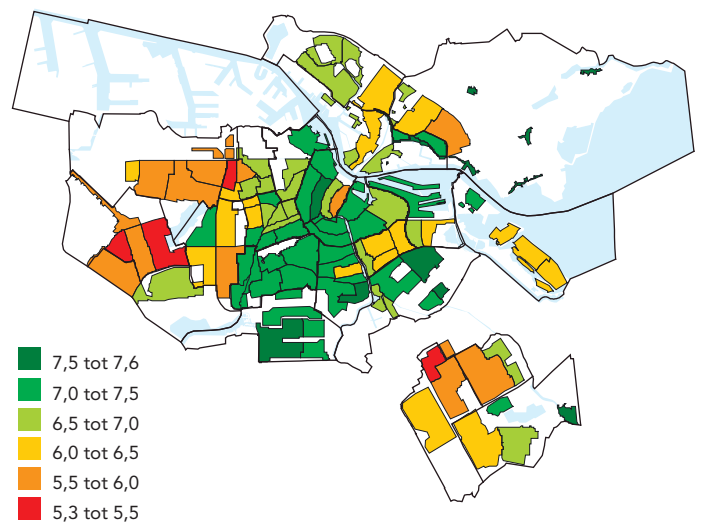
Net als bij het veiligheidsgevoel hebben bewoners in gebieden in de stadsdelen Nieuw-West en Zuidoost relatief veel last van criminaliteit, terwijl er in gebieden in Centrum en de vooroorlogse gebieden hieromheen betrekkelijk weinig overlast door criminaliteit is. Vijftien wijken scoren onder het rapportcijfer 6. Meer dan de helft van deze wijken maken deel uit van Nieuw-West, met Osdorp-Oost (5,3), De Punt (5,4) en Osdorp-Midden (5,5) als slechtst scorende wijken. Drie wijken, waaronder Venserpolder (5,4), liggen in Zuidoost. De Kolenkit Noord (5,4) en Bosleeuw (5,9) in West, Waterlandpleinbuurt (5,6) in Noord en Burgwallen-Oude Zijde in Centrum, scoren alle ook lager dan een voldoende. In Osdorp Oost (-0,7), De Kolenkit Noord (-0,9) en Venserpolder (-0,9) lag het rapportcijfer in 2019 nog (net) boven een voldoende (6) maar daar is de overlast tussen 2019 en 2021 significant toegenomen en is het rapportcijfer gedaald naar een onvoldoende in 2021.

Ook de wijken waar het minst criminaliteit wordt ervaren zijn ongeveer dezelfde als de wijken waar bewoners zich 's avonds veilig voelen. Het gaat in grote lijnen om vooroorlogse wijken die liggen in en om het centrum van de stad. De meeste hoog scorende wijken liggen in stadsdeel Zuid. In drie wijken is tussen 2019 en 2021 de overlast door criminaliteit significant afgenomen. In Zeeburgereiland/Nieuwe-Diep (+1,0; 7,1) zien bewoners de grootste verbetering. In Tuindorp Nieuwendam/Tuindorp Buiksloot (+ 0,7; 7,2) is de waardering ook gestegen tot boven het stedelijke gemiddelde van 6,7. De bewoners

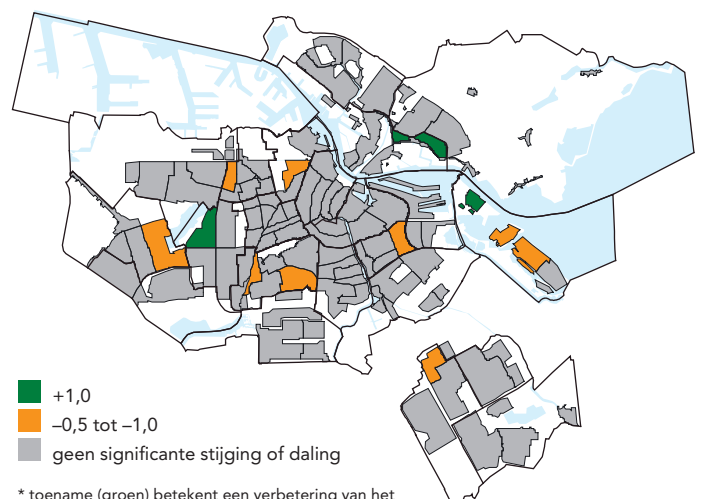
Figuur 10 's Avonds veilig voelen in de buurt, 2021

Figuur 11 Overlast door criminaliteit, 2021

Figuur 12 Overlast door criminaliteit, 2019-2021*

* toename (groen) betekent een verbetering van het rapportcijfer, dus een afname van de ervaren overlast.

van Slotervaart-Noord geven een score die precies op dit stedelijke gemiddelde ligt. Dit is 0,6 punt hoger dan in 2019.

Prettig samenleven

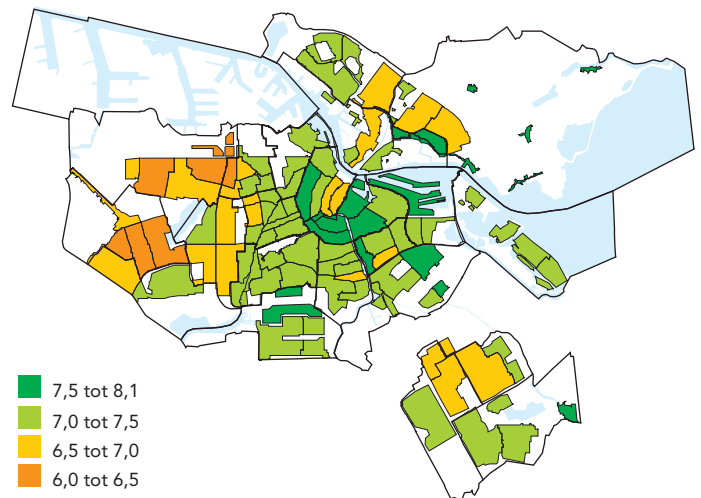
Omgang groepen

In elke wijk geven bewoners minimaal een voldoende (6 of hoger) voor de omgang tussen verschillende groepen mensen in de buurt. Net als veiligheid is de omgang tussen verschillende groepen mensen een indicator die sterk samenhangt met het totaaloordeel van de buurttevredenheid in een wijk. De wijken die minder positief scoren op dit aspect van sociale cohesie, zijn ongeveer dezelfde wijken die een minder positieve score hebben op buurttevredenheid. De laagste waardering wordt gegeven door de bewoners van De Punt, Osdorp-Midden, Osdorp-Oost, Slotermeer-Noordoost en Geuzenveld in Nieuw-West en De Kolenkit Noord in West. Veel van de wijken waar de omgang tussen groepen mensen als 'prettig' wordt gewaardeerd liggen in stadsdeel Centrum (Grachtengordel-Zuid, Weesperbuurt/Plantage, Nieuwmarkt/Lastage, De Weteringschans en de Jordaan). Maar ook de dorpse woonmilieus Waterland/ Nieuwendammerdijk en Buiksloterdijk en Driemond scoren van oudsher hoog.

2019-2021

In twee wijken in Centrum waar de omgang tussen groepen mensen de laatste jaren laag werd gewaardeerd, Burgwallen-Oude Zijde en Burgwallen-Nieuwe Zijde, is die waardering in 2021 juist gestegen tot net onder het stedelijke gemiddelde. Deze ontwikkeling wijst in de richting van een herwaardering van de buurt als gevolg van de effecten van corona. Met name bewoners in het Centrum hebben hun buurt en de buurtbewoners (opnieuw) leren waarderen. Zo blijkt uit onderzoek uitgevoerd in juni 2020 dat bewoners in het centrum het vaakst nieuwe burens

Figuur 13 Omgang groepen mensen, 2021

hebben leren kennen.² De toename van de waardering van de omgang tussen groepen mensen is in meer wijken zichtbaar. De stijging is echter minder groot dan in de Burgwallen-wijken. In Jordaan (+0,2; 7,5) en Oostelijke Eilanden/Kadijken (+0,3; 7,2) in Centrum; twee wijken in de ring rondom het centrum, Gibraltarbuurt/Sloterdijk (+0,4; 7,0) en Chassébuurt (+0,4; 7,1) en twee wijken aan de rand van de stad, Tuindorp Nieuwendam/Tuindorp Buiksloot (+0,6; 7,5) en Gein (+0,3; 7,4), is de omgang tussen groepen mensen volgens bewoners verbeterd. In Osdorp-Oost was de waardering onder het stedelijke gemiddelde en is dit cijfer verder gedaald (-0,3) naar een 6,4. Na een eerdere verbetering is de score in Indische Buurt-West teruggevallen (-0,4) naar ongeveer het stedelijk gemiddelde niveau (7,0).

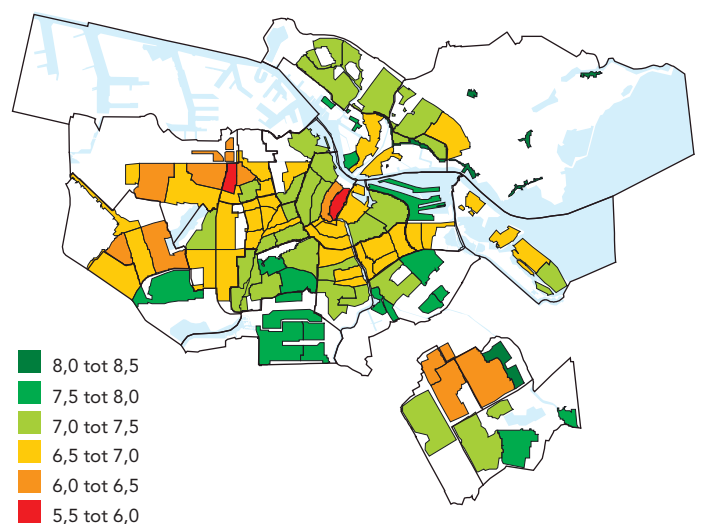
2 OIS en Universiteit van Amsterdam. *Thuisblijven in de stad in tijden van corona*. Amsterdam, 2020.

Overlast andere mensen

In Burgwallen-Oude Zijde (5,8) en -Nieuwe Zijde (6,1) ervaren bewoners relatief veel overlast van mensen, anders dan hun burens, in hun buurt. Het zijn dan ook de Amsterdamse wijken met de hoogste bezoekersdruk. Andere wijken die hier laag op scoren liggen buiten het centrum. De Kolenkit Noord (5,7) is de wijk met de laagste score. Twee andere wijken in het noordwestelijke deel van de stad, Bosleeuw (6,2) en Geuzenveld (6,5); twee wijken in Osdorp, De Punt (6,0) en Osdorp-Oost (6,3); en een aantal wijken in de Bijlmer, scoren relatief laag.

Alle zeven wijken waar de overlast van andere mensen dan burens significant is verminderd liggen in stadsdeel Centrum. Vooral Burgwallen-Oude Zijde (5,8) en Grachtengordel-Zuid (6,9) vallen op met een verbetering van meer dan één rapportcijferpunt (1,1). Hier ligt het effect van corona als verklaring voor de hand. Uit een onderzoek verricht naar

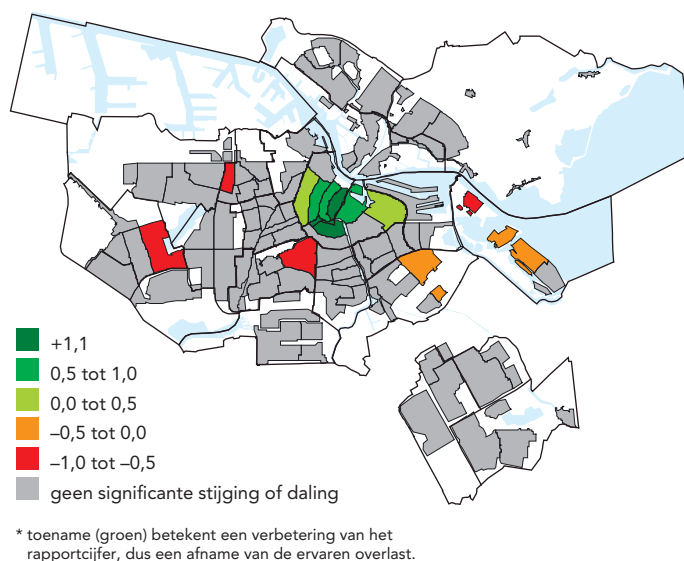
Figuur 14 Overlast andere mensen, 2021

de effecten van corona wordt het ontbreken van toeristen het vaakst genoemd als reden waarom men de stad meer is gaan waarderen.³ Juist in het centrum van de stad werd de jaren voor corona drukte als gevolg van toerisme aangemerkt als belangrijke bron van overlast. In een aantal wijken die buiten het centrum liggen is de overlast van andere mensen juist toegenomen. In de Kolenkit Noord is het overlastcijfer (5,7) het snelst (-0,8) gedaald, dus de ervaren overlast is toegenomen, tot ver onder het stedelijke gemiddelde. De andere snelst dalende wijk (-0,8: 7,2) is Museumkwartier. Hier kan de overlast rondom demonstraties op het Museumplein een rol gespeeld hebben. Toch ligt de overlast hier lager dan het gemiddelde niveau in Amsterdam.

3 OIS en Universiteit van Amsterdam. *Thuisblijven in de stad in tijden van corona*. Amsterdam, 2020.

Figuur 15 Overlast andere mensen, 2019-2021

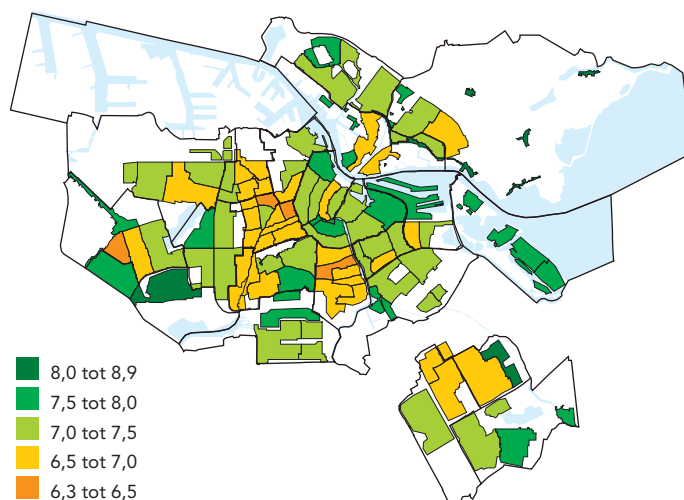

Burenoverlast

De meeste overlast door burens wordt ervaren door bewoners in wijken met een vooroorlogse woningvoorraad. Geuzenbuurt (6,3), Van Galenbuurt (6,5), Westindische Buurt (6,5), Da Costabuurt (6,4), Hoofdweg e.o. (6,5) Nieuwe Pijp (6,4), Zuid Pijp (6,5) en Oude Pijp (6,5), wijken in stadsdeel West en Zuid, behoren tot de laagste scorende wijken. Maar ook De Punt (6,4) in Osdorp scoort relatief laag.

In het onderzoek van OIS naar de effecten van corona tijdens de thuisblijfperiode in 2020 geeft meer dan een kwart van de geënquêteerden aan tijdens deze periode meer overlast van burens te hebben ervaren. Ook in dit WiA-onderzoek is een lichte toename van burenoverlast zichtbaar. In zestien van de 91 wijken is deze overlast significant toegenomen. Geuzenbuurt, Nieuwe Pijp en Da Costabuurt, de wijken die stedelijk laag scoren, zijn ook de wijken waar deze vorm van overlast ten opzichte van 2019 sterk is toegenomen. Opvallend is de duidelijke verbetering van de score die bewoners van Slotermeer-Noordoost (+0,7; 7,2) geven. Hierbij kan een rol spelen dat de geluidsisolatie

Figuur 16 Ervaren overlast door burens, 2021

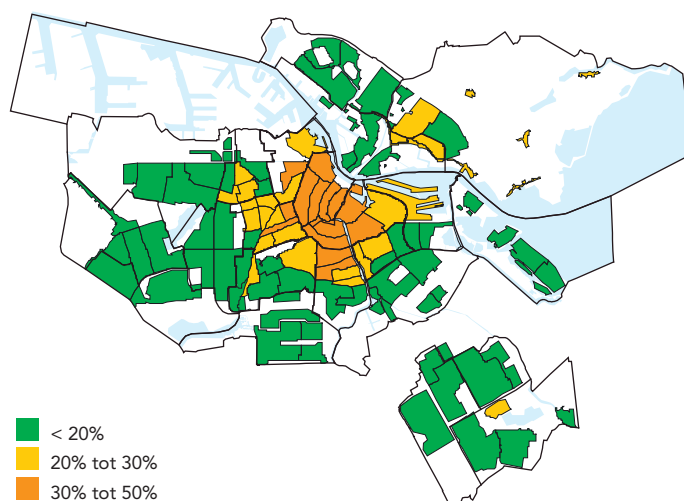
verbeterd is door renovatie van corporatiewoningen in sommige buurten.

Ervaren overlast door verhuur van woningen aan toeristen

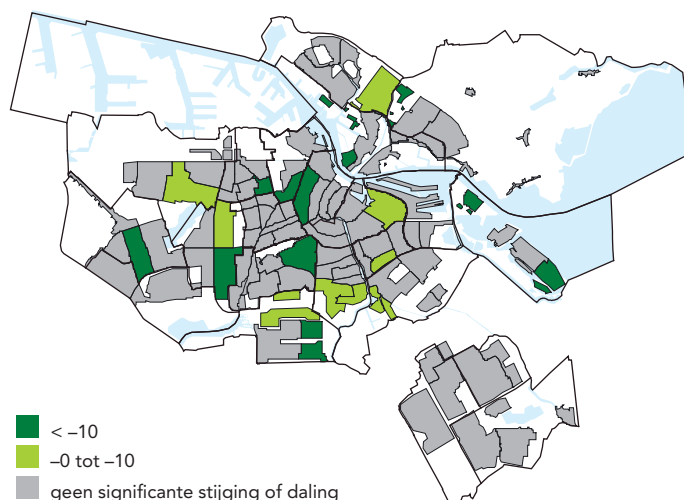
Amsterdammers ervaren in 2021 minder overlast van verhuur van woningen aan toeristen in de directe woon-omgeving (pand/galerij/complex) dan in 2019. De verhuur van woningen aan toeristen was in het pandemiejaar 2021 dan ook minder dan in 2019. De kaart laat zien welk percentage van de bewoners veel of enige mate van overlast ervaart. In de meeste wijken van stadsdeel Centrum ligt dit percentage boven de veertig. In Haarlemmerbuurt en Burgwallen-Nieuwe Zijde wordt de meeste overlast ervaren (47%). Overlastpercentages boven de dertig worden buiten stadsdeel Centrum aangetroffen in Oude en Nieuwe Pijp (Zuid), Da Costabuurt, Van Lennepbuurt, Staatsliedenbuurt, Chassébuurt en Hoofdweg en omgeving in (West).

Wijken waar zich een significante daling voordoet in de overlast door vakantieverhuur liggen verspreid over de stad. Het zijn vaker wijken buiten het centrum waar het overlastcijfer in 2019 gematigd was en waar een afname plaatsvindt van de overlast naar een lager niveau. Toch is in enkele wijken van de centrale zone wel een significante afname van de overlast te zien, zoals in de Jordaan (–12 procentpunten lager dan in 2019), Oostelijke Eilanden/Kadijken (–8 procentpunt), Centrale Markt/Frederik Hendrikbuurt (–10 procentpunt), Museumkwartier (–15 procentpunt).

Figuur 17 Ervaren overlast door vakantieverhuur, 2021

Figuur 18 Ervaren overlast door vakantieverhuur, 2019-2021

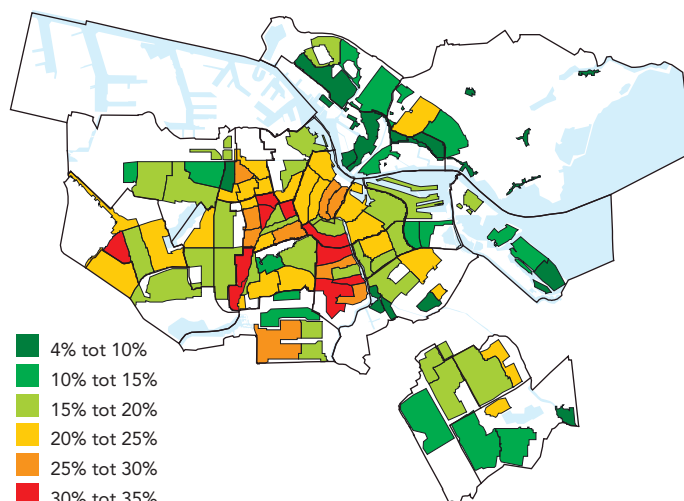

Ervaren overlast door kamerverhuur

Bijna twintig procent van de Amsterdamse huishoudens heeft in meer of mindere mate last van de verhuur van kamers in hun pand of complex of in omliggende panden aan bijvoorbeeld jongeren, studenten of arbeidsmigranten. In de gebieden in en rondom het centrum wordt de meeste overlast ervaren. In de Pijp, Rivierenbuurt heeft circa dertig procent in meer of mindere mate last van deze vorm van verhuur. In Oud-West, De Baarsjes en Centrum-West is dit ongeveer een kwart.

In zestien wijken hebben bewoners meer dan gemiddeld last van kamergewijze verhuur. Dit zijn een aantal wijken in West, waaronder Geuzenbuurt en Chassébuurt, in Zuid, onder andere Oude Pijp en Scheldebuurt en Centrum, onder andere De Weteringschans. Maar ook in twee wijken die verder van het centrum liggen, De Punt in Osdorp en Buitenveldert-West in Zuid, wordt meer dan gemiddeld overlast ervaren.

Figuur 19 Ervaren overlast door verhuur kamers, 2021

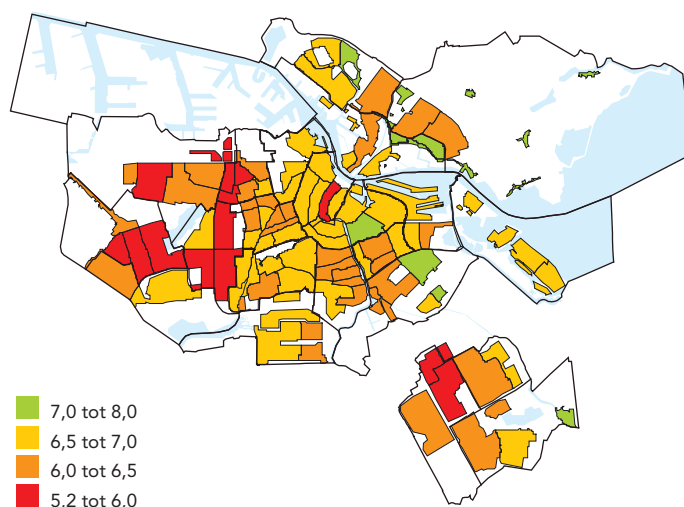

Betrokkenheid buurtbewoners

In dertien van de 91 wijken geven bewoners gemiddeld een rapportcijfer dat onder een 6 ligt voor de betrokkenheid van bewoners bij hun buurt. Net als eerdere jaren liggen de meeste wijken waarin een beperkte buurtbetrokkenheid wordt ervaren, geclusterd in de stadsdelen Nieuw-West en West. Maar ook Burgwallen-Nieuwe Zijde in Centrum en Venserpolder in Zuidoost scoren lager dan een voldoende. In een aantal (tuin)dorpen, waaronder Waterland/ Nieuwendammerdijk en Buiksloterdijk (7,9), Driemond (7,3), Tuindorp Nieuwendam/Tuindorp Buiksloot (7,1) en Oostzanerwerf/Kadoelen (7,1), wordt, als vanouds, de buurtbetrokkenheid hoog gewaardeerd. Maar ook Middenmeer (7,0), Weesperbuurt/Plantage (7,0) en de nieuwbouw in Elzenhagen (7,2) scoren hoog.

Gemiddeld is de Amsterdammer, ten opzichte van 2019, de buurtbetrokkenheid iets positiever gaan waarderen. Dit is ook terug te zien in de scores van de wijken. In Slotermeer-Noordoost (+0,4), Holendrecht/Reigersbos (+0,3), Chassébuurt (+0,4), Landlust Zuid (+0,5) en IJplein/Vogelbuurt (+0,4) scoorden in 2019 onder het stedelijk gemiddelde maar hebben in 2021 een score die significant is gestegen tot rond het stedelijk gemiddelde. Bewoners in Osdorp-Oost daarentegen gaven in 2019 een cijfer rond het stedelijk gemiddelde maar waarderen de betrokkenheid

Figuur 20 Betrokkenheid buurtbewoners, 2021

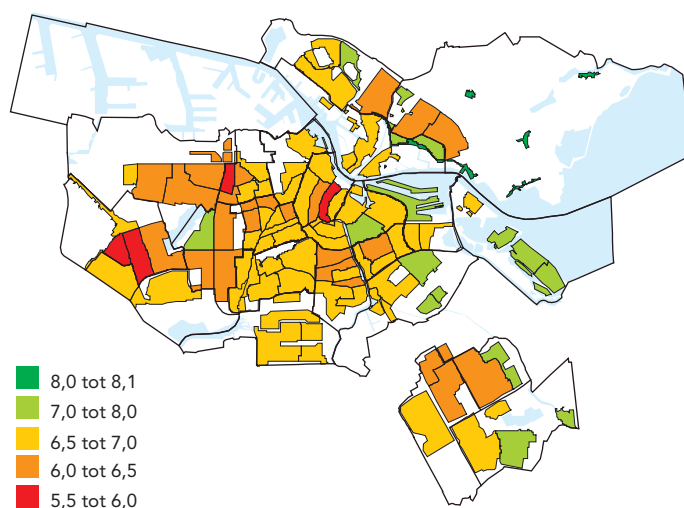

in de buurt juist significant lager (-0,3) dan in 2019. De score in Osdorp-Oost ligt nu ook duidelijk lager (5,8) dan het stedelijk gemiddelde. Bewoners van Museumkwartier geven ook een significant lagere waardering (-0,4) voor de buurtbetrokkenheid. Toch ligt het gemiddelde (6,7) nog steeds hoger dan het cijfer dan de Amsterdammer gemiddeld geeft (6,4).

Mate waarin men elkaar helpt

Het helpen van elkaar is de actieve vorm van betrokken zijn bij de buurt. De twee zijn ook sterk aan elkaar gerelateerd. Dit is ook terug te zien in de scores. Net als bij buurtbetrokkenheid, scoren vooral buurten in Nieuw-West en West relatief laag op de vraag 'helpen mensen elkaar in uw buurt?'. Ook voor de hoog scorende wijken geldt dit verband. Vrijwel dezelfde wijken scoren hoog op zowel buurtbetrokkenheid als op de vraag over elkaar helpen. Gemiddeld ziet de Amsterdammer, ten opzichte van 2019, een toename van het elkaar helpen in de buurt (+0,2; 6,6). Slotermeer-Noordoost (+0,4; 6,2), Overtoomse Veld (+0,4; 6,3) en Van Galenbuurt (+0,4; 6,3) zijn wijken waar dit cijfer in 2019 minder dan voldoende was maar significant is verbeterd tot iets boven rapportcijfer 6. Ook in verschillende andere wijken is de waardering gegroeid maar hier ligt het cijfer op of boven het stedelijke gemiddelde. In Tuindorp Nieuwendam/Tuindorp Buiksloot (7,3), Weesperbuurt/Plantage (7,0), Westindische Buurt en Chassébuurt (6,7) is de waardering het sterkst gegroeid, met een half rapportcijferpunt.

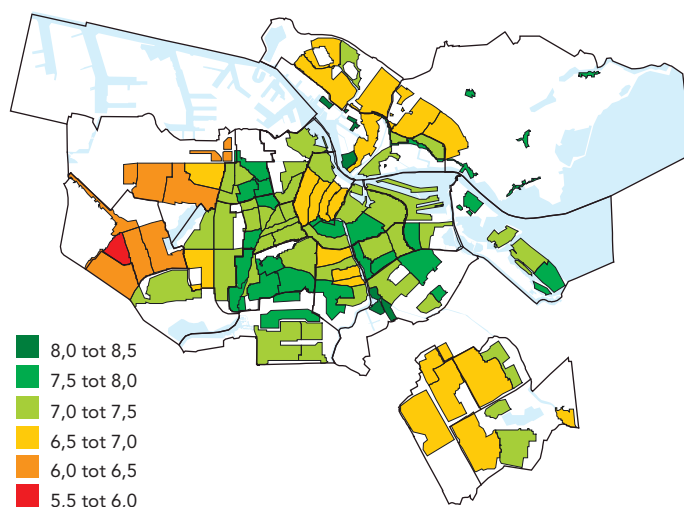
Figuur 21 Mate waarin men elkaar helpt, 2021

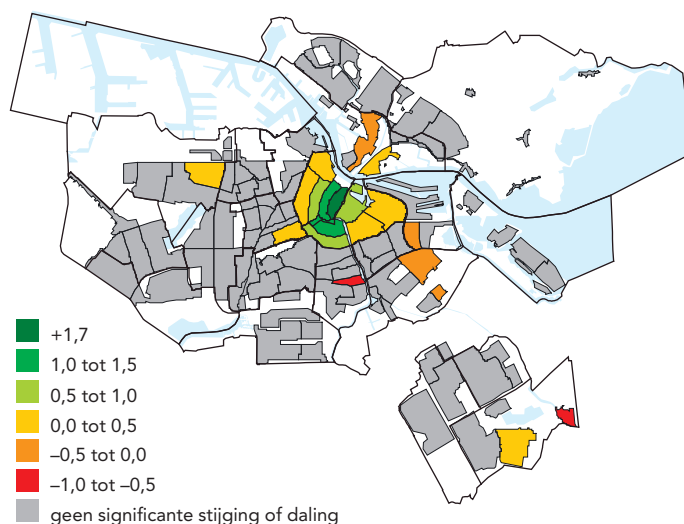
Buurtontwikkeling

Gemiddeld oordeelt de Amsterdammer redelijk positief (7,2) over de ontwikkeling van zijn of haar buurt. Binnen de stad zijn echter grote verschillen. In een aantal wijken met veel recente en/of geplande nieuwbouw, waaronder Noordelijke IJ-oever-West (8,2), De Omval/Overamstel (8,2), Zeeburgereiland/Nieuwe Diep en Zuidas/Prinses Irenebuurt e.o. (7,9), hebben bewoners een meer dan gemiddeld positieve verwachting over de toekomstige ontwikkeling van de buurt. Daarnaast is er een categorie wijken waar veel minder dynamiek is en bewoners al langere tijd positief oordelen over de toekomstige ontwikkeling van de buurt. Een aantal wijken rondom het centrum behoren hiertoe. In een groot aantal wijken in Nieuw-West hebben bewoners een duidelijk lagere verwachting van de ontwikkeling van de buurt. In Osdorp, waaronder De Punt (5,8) en Osdorp-Midden (6,2), in De Eendracht (6,1), Geuzenveld (6,3) en Slotermeer-Zuidwest (6,5) en in Middelveldsche Akerpolder/Lutkemeer/Ookmeer (6,3) liggen de scores ongeveer een punt lager dan stedelijk gemiddeld. Ook de beide Burgwallenwijken (6,6) scoren lager dan gemiddeld. Deze wijken behoren echter tot een grotere groep wijken in stadsdeel Centrum waar de toekomstverwachting significant positiever is dan in 2019. De andere wijken, waaronder Grachtengordel-Zuid (+1,3; 7,5), Nieuwmarkt/Lastage (+0,9; 7,1) en Grachtengordel-West (+0,9; 7,0), scoren hiermee op of rond het stedelijk gemiddelde. In vijf wijken is de toekomstverwachting ten opzichte van 2019 afgenomen. Het betreft Middenmeer (-0,2; 7,5) en Indische Buurt-West (-0,3; 7,6) in stadsdeel Oost, die beide nog steeds boven het stedelijk gemiddelde scoren. In de andere drie wijken met een afgenomen score, Volewijk (-0,4; 6,8), IJselbuurt (-0,6; 6,9) en Driemond (-0,8; 6,8), ligt de toekomstverwachting onder het stedelijk gemiddelde. Mogelijk dat in Driemond het voorgestelde zoekgebied voor windenergie een rol speelt.

Figuur 22 Verwachte buurtontwikkeling, 2021

Figuur 23 Verwachte buurtontwikkeling, 2019-2021

Uitgelicht

Stadsdeel Centrum haalt adem

De druk op het centrum die in voorgaande jaren door bewoners in toenemende mate werd gevoeld, is in 2021 voor een deel weggevallen. De sterke afname en het tijdelijk vrijwel volledig ontbreken van bezoekers als gevolg van coronamaatregelen, heeft geleid tot een hogere waardering van de buurt. Vooral Burgwallen-Oude Zijde valt op. De afgelopen jaren beoordeelden bewoners hier hun buurt minder positief dan het stedelijk gemiddelde. In 2021 is het cijfer met bijna een heel rapportcijferpunt (+0,9) gestegen naar iets onder (7,3) het stedelijke gemiddelde. Maar ook de waardering van wijken die al goed scoorden, Grachtengordel-Zuid, Nieuwmarkt/Lastage en De Weteringschans, is gestegen.

De gestegen buurttevredenheid is vooral toe te schrijven aan de afname van het aantal bezoekers in het centrum van de stad. Hier liggen ook de grote uitgaansgebieden rond het Rembrandtplein (wijk Grachtengordel-Zuid) en Leidseplein (wijk De Weteringschans). Bewoners ervaren er minder overlast door andere mensen (dan burens). Ook is men positiever over de omgang tussen groepen mensen. Toch is de toeristische druk niet geheel verdwenen. Nog circa veertig procent van de bewoners van stadsdeel Centrum ervaart in meer of minder mate overlast door vakantieverhuur. Deze overlast is in de Jordaan en Oostelijke Eilanden/Kadijken wel significant lager dan in 2019. De Amsterdammer ervaart duidelijk meer overlast door vervuiling van de openbare ruimte. De wijken in het centrum delen in deze ontwikkeling. Hoewel de overlast zeker niet is verdwenen, valt Burgwallen-Oude Zijde in positieve zin op.

Het is de enige wijk in de stad waar bewoners minder last van vervuiling hebben dan in 2019. Ook hier zal een groot deel van de verklaring liggen in de (tijdelijk) minder grote druk op het centrum. Uiteindelijk oordelen de bewoners in alle tien wijken van stadsdeel Centrum significant positiever over de toekomstige ontwikkeling van hun buurt dan in 2019.

Leefbaarheid Osdorp verder onder druk

Geuzenveld, Slotermeer, Sloterdijken scoort al langer substantieel lager op een aantal leefbaarheidsindicatoren dan het Amsterdamse gemiddelde. In Osdorp is dit verschil inmiddels even groot geworden. De bewoners van het gebied zijn van alle 22 gebieden het minst tevreden over hun buurt. Met uitzondering van het kleine Lutkemeer/Ookmeer, wordt deze lage waardering in alle wijken in Osdorp gedeeld. In Osdorp-Oost is de waardering ten opzichte van 2019 sterk gedaald. Hier zijn bewoners minder positief geworden over de omgang tussen mensen en is het gevoel van onveiligheid duidelijk toegenomen. Maar ook in Osdorp-Midden en De Punt zijn bewoners duidelijk minder positief over de omgang tussen mensen en de sociale cohesie in de buurt en heeft men last van criminaliteit. De lage scores op de leefbaarheidsindicatoren klinken door in het vertrouwen dat men heeft in de toekomstige ontwikkeling van de buurt. De bewoners in alle wijken in Osdorp zien de ontwikkeling van de buurt minder positief dan de gemiddelde Amsterdammer. Bewoners van De Punt (5,8) geven als enige Amsterdamse wijk een cijfer voor de toekomstige ontwikkeling dat beneden voldoende ligt.

Zeeburgereiland/Nieuwe Diep, wijken in ontwikkeling

Op het Zeeburgereiland nadert de Sportheldenwijk haar voltooiing. Van circa 600 woningen in 2016 is de wijk Zeeburgereiland/Nieuwe Diep gegroeid tot circa 2.900 woningen. Inmiddels is er ook een aantal voorzieningen, zoals sportvoorzieningen, scholen en een groot skatepark, aan het gebied toegevoegd. Met het tot wasdom komen van de Sportheldenwijk is ook de tevredenheid over de buurt gegroeid. Tussen 2017 en 2021 is het rapportcijfer met een punt gestegen tot 7,3, tot rond het stedelijke gemiddelde. Op een aantal sociale en fysieke aspecten die bepalend zijn voor de tevredenheid zijn bewoners positiever geworden. Met name het gevoel van veiligheid is gegroeid en het onderhoud van de openbare ruimte wordt beter gewaardeerd. Op de aspecten buurtbetrokkenheid en burenhulp scoort de buurt gemiddeld en is het een vrij gemiddelde stadswijk waar sprake is van een zekere anonimiteit. Bewoners zien de toekomstige ontwikkeling van de wijk positief. De komende jaren zal Zeeburgereiland/Nieuwe Diep met, onder andere de ontwikkeling van de Sluisbuurt, verder groeien tot een wijk met circa 10.000 inwoners. Het gelijk opgaan van een voltooiing van een wijk met de groei van de waardering ervan, is ook te zien in onder andere De Omval/Overamstel met het nieuwe Amstelkwartier en Weespertrekvaartbuurt in ontwikkeling.

Achtergrond

Het tweejaarlijkse onderzoek Wonen in Amsterdam (WiA) is een belangrijke graadmeter voor het Amsterdamse woonbeleid: hoe ontwikkelt de voorraad zich naar prijsniveau, hoeveel hebben bewoners te besteden, hoe oordelen zij over hun woning en woonomgeving en wat zijn hun woon- en verhuishwensen? In voorjaar/zomer 2021 werd dit onderzoek voor de veertiende keer gehouden. In opdracht van de Gemeente Amsterdam en de gezamenlijke corporaties werd door Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) de dataverzameling uitgevoerd. Dat heeft geresulteerd in 20.176 ingevulde vragenlijsten. In 2021 maakt Wonen in Amsterdam voor de vierde keer deel uit van een groter regionaal onderzoek: Wonen in de Metropoolregio Amsterdam (WiMRA) 2021. De Gemeente Amsterdam en de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties rapporteren in verschillende rapporten en factsheets over de uitkomsten van WiA.

In deze factsheet worden de eerste resultaten op het gebied van leefbaarheid in Amsterdam gepresenteerd. In deze factsheet leefbaarheid wordt gerapporteerd over een selectie van beschikbare leefbaarheidsindicatoren uit het WiA-onderzoek. De cijfers in deze factsheet worden op tienden afgerond gepresenteerd. Binnen de gemeente Amsterdam wordt het schaalniveau van de wijken (voorheen buurtcombinaties) gehanteerd, zoals gedefinieerd door Onderzoek, Informatie en Statistiek. In de meest recente gebiedsindeling zijn in totaal 99 wijken onderscheiden. WiA-wijken zoals die in deze factsheet gepresenteerd worden, vallen voor het grootste deel samen met deze wijken, maar er zijn enkele samenvoegingen en splitsingen toegepast om respectievelijk zoveel mogelijk celvulling (aantal respondenten) te bereiken en om zo specifiek mogelijk uitspraken over woongebieden te kunnen doen. Er wordt in de naamgeving van de WiA-wijken zoveel mogelijk aangesloten bij de OIS-wijknamen. Er zijn in 2021 in totaal 91 WiA-wijken, die omwille van de leesbaarheid in deze factsheet 'wijken' worden genoemd.

In deze factsheet zijn de veranderingen tussen de meetjaren statistisch getoetst op significantie. Significant wil zeggen dat het verschil tussen de gemiddelde rapportcijfers van verschillende meetjaren statistisch betrouwbaar is om het als daadwerkelijk verschil te kenmerken. In de tabel is dat aangegeven middels arceringen. In de kaarten zijn alleen de wijken gekarteerd die significante verschillen laten zien.

Colofon

Gemeente Amsterdam,
Afdeling Wonen
Postbus 1900, 1000 BX Amsterdam
www.amsterdam.nl/wonen

Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties,
Postbus 9959
1006 AR Amsterdam
www.afwc.nl

Auteurs: Joost Bos en Kees Dignum
(Gemeente Amsterdam)
Vormgeving: Vorm de Stad

www.amsterdam.nl/wia